

**Program Wewnątrzszkolnego Systemu
Doradztwa Zawodowego
w Zespole Szkolno - Przedszkolnym nr 3
w Kętach
na rok szkolny 2019/2020**

***„ WYBIERAM ŚWIADOMIE -
BLASKI I CIENIE ZAWODÓW”***

I. Podstawy prawne

Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r.

Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r.

Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016r.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013r. w sprawie zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradni specjalistycznych.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 marca 2017r.

W sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r.

w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16.08.2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego.

II. Założenia ogólne programu

Program wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego określa działania szkoły mające na celu wsparcie uczniów w procesie podejmowania świadomych decyzji edukacyjnych i zawodowych. Działania w klasach I – VI obejmują orientację zawodową, która ma na celu zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzenie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień. Działania w klasach VII – VIII mają na celu wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, z uwzględnieniem ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy. Doradztwo zawodowe jest realizowane w klasach I – VI na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, w klasach VII – VIII na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego oraz na zajęciach z doradztwa zawodowego. Dla wszystkich uczniów doradztwo jest również realizowane w ramach udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, która ma za zadanie wzbogacać rozwój i efektywność uczenia się.

III. Cel ogólny orientacji zawodowej

Poznanie własnych zasobów uczniów, a także zapoznanie ich z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

IV. Treści programowe

Treści programowe doradztwa zawodowego mieszczą się w czterech obszarach i są to:

1. Poznanie siebie, własnych zasobów m. in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.
2. Świat zawodów i rynek pracy m. in.: poznanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętności poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.
3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie m. in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.
4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych m. in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całościowego poradnictwa kariery.

V. Cele szczegółowe.

1. Poznanie siebie, własnych zasobów:

a) Dziecko przedszkolne

- opowiada, co lubi robić;
- podaje przykłady swoich zainteresowań;
- opisuje, co sprawia mu przyjemność i robi dobrze;
- podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i innych.

b) Uczeń klasy I – III

- opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

c) Uczeń klasy IV – VI

- określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

d) Uczeń klasy VII – VIII

- określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;

- określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy:

a) Dziecko przedszkolne

- odgrywa różne role w zabawie;
- podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które wzbudziły jego zainteresowanie, oraz opisuje czynności wykonywane przez te osoby;
- wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, takie jak wyjście na zakupy, pocztę, koncert;
- podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem;
- opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

b) Uczeń klasy I – III

- odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

c) Uczeń klasy IV – VI

- wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;

- posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

d) Uczeń klasy VII – VIII

- wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;
- wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- dokonuje autoprezentacji.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie:

a) Dziecko przedszkolne

- nazywa etapy edukacji;
- nazywa czynności, których lubi się uczyć.

b) Uczeń klasy I – III

- uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

c) Uczeń klasy IV – VI

- wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

d) Uczeń klasy VII – VIII

- analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzysta z dostępnych źródeł informacji;
- analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;
- określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno – zawodowych:

a) Dziecko przedszkolne

- opowiada, kim chciałoby zostać;
- na miarę swoich możliwości planuje własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazywanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do ich realizacji;
- podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach grupy.

b) Uczeń klasy I – III

- opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

c) Uczeń klasy IV – VI

- opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

d) Uczeń klasy VII – VIII

- dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
- planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

VI. Sposoby realizacji programu

Program będzie realizowany przede wszystkim na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, a także na lekcjach z doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII. Ponadto w formie pogadarek, zabaw, poprzez wykonanie tematycznych prac plastycznych, odgrywanie ról, obchody różnych świąt np. Dnia Strażaka czy Dnia Górnika, rozmowy doradczej, poradnictwa indywidualnego i grupowego, wycieczek do zakładów pracy oraz spotkań z rodzicami. Wszyscy nauczyciele po pierwszym półroczu i na końcu roku szkolnego zobowiązani są złożyć pisemne sprawozdania z realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego, w formie tabeli umieszczonej w załączniku nr 1.

VII. Osoby odpowiedzialne za realizację działań

Nad całością realizacji programu czuwa dyrektor szkoły. Pedagog szkolny prowadzi poradnictwo indywidualne dla zainteresowanych uczniów, zajmuje się diagnozowaniem zapotrzebowania uczniów na działania związane z doradztwem, wspiera nauczycieli i wychowawców w realizacji programu, koordynuje działania informacyjno – doradcze realizowane przez szkołę. Wychowawcy klas realizują tematy obejmujące doradztwo zawodowe w ramach programu wychowawczego klasy, wspierają rodziców w ich rozmowach z dziećmi, wyposażają ich w kompetencje dobrego doradcy. Nauczyciele przedmiotów - włączają się w realizację programu doradczego przybliżając uczniom zawody, specjalizacje, które wiążą się z prowadzonym przez nich przedmiotem, przyczyni się to między innymi do poznania różnych grup zawodów i przygotuje do podejmowania zawodowych decyzji.

Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej wdrażają do podejmowania obowiązków i rzetelnego ich wypełniania. Zapoznają z pojęciem pracy i wynagrodzenia pieniężnego oraz sytuacji ekonomicznej rodziny. Przedstawiają znaczenie pracy w życiu człowieka, omawiają z dziećmi zawody ich najbliższych, prezentują charakterystykę pracy w różnych zawodach. Rozwijają zainteresowania, zapoznają ze sposobami powstawania różnych przedmiotów, uczą podstawowych umiejętności technicznych.

Nauczyciel zajęć komputerowych prowadzi naukę poszukiwania, selekcjonowania, porządkowania, gromadzenia i wykorzystywania informacji np. dotyczących oferty edukacyjnej, pomaga uczniom w logowaniu się do elektronicznego systemu wspomagania rekrutacji szkół średnich, wyjaśnia organizację pracy i przepisy bhp w pracy z komputerem, uczy komunikowania się z pomocą komputera i technologii informacyjnych. Prezentuje sposoby opracowywania tekstów, prezentacji multimedialnych oraz danych liczbowych w arkuszu kalkulacyjnym. Wdraża do pracy zespołowej w ramach projektu, pokazuje sposoby wykorzystania technologii informacyjnych w różnych zawodach.

Nauczyciele języka polskiego omawiają charakter pracy w różnych zawodach, uczą tworzenia wypowiedzi: pisanie życiorysu, podania, ogłoszenia, listu oficjalnego (dostosowywanie wypowiedzi do sytuacji). Kształtują umiejętność operowania słownictwem z kręgu: szkoła i nauka, środowisko społeczne. Wdrażają do samokształcenia i docierania do informacji za pomocą słowników, encyklopedii. Pokazują znaczenie komunikacji niewerbalnej w autoprezentacji.

Nauczyciele matematyki uczą gromadzenia i porządkowania danych o edukacji i zawodach, odczytywania i interpretacji danych w tekstach, tablicach i wykresach. Kształtują umiejętność posługiwania się procentami, zapoznają z zawodami z dziedziny księgowości i rachunkowości. Uczą planowania czynności z wykorzystaniem kalendarza (wykonywanie obliczeń) oraz dzielenia zadań na etapy.

Nauczyciele języków obcych zapoznają z zasobem języka dotyczącym szkoły i pracy oraz cech charakteru i umiejętności. Prezentują uczniom filmy o zawodach w języku obcym. Uczą tworzenia kilkuzdaniowych wypowiedzi na temat swoich umiejętności (prezentacja siebie). Zachęcają do pracy zespołowej metodą projektu.

Nauczyciele przyrody i biologii omawiają stan zdrowia i choroby człowieka nawiązując do przeciwwskazań zdrowotnych w wybranych zawodach. Wykazują znaczenie odpoczynku w życiu człowieka, prawidłowych warunków nauki i pracy, zasad uczenia się. Wdrażają do planowania dnia i organizowania

pracy własnej. Zapoznają z zawodami z dziedziny meteorologii, rolnictwa, biologii, leśnictwa, ochrony środowiska, ochrony zdrowia,.

Nauczyciele historii i wiedzy o społeczeństwie informują o siedzibie władz lokalnych uczniów oraz ich zakresie działań i sposobie powoływania. Wyjaśniają demokratyczny charakter państwa. Charakteryzują pojęcie samorządności, opisują zawody związane z polityką, dyplomacją, przedstawiają zawód historyka. Zapoznają ze znaczeniem społecznego podziału pracy, opisują grupy społeczne i ich role w społeczeństwie. Omawiają z uczniami problemy współczesnej Polski (m.in. bezrobocie). Zapoznają ze zjawiskiem emigracji politycznej i zarobkowej. Uczą tworzenia drzewa genealogicznego. Omawiają z uczniami funkcjonowanie przemysłu, warunki pracy w fabryce dawniej i dziś. Prezentują podstawowe cechy obecnego systemu gospodarczego.

Nauczyciel fizyki w ramach lekcji porusza zagadnienia związane z tematyką zawodów związanych z jego przedmiotem np.: mechanicy konstruktorzy, technicy budowy maszyn z automatyką i robotyką, mechanicy maszyn i urządzeń, technik elektronik, akustyk itp.

Nauczyciel chemii w ramach lekcji porusza zagadnienia związane z tematyką zawodów związanych z jego przedmiotem np.: laborant chemiczny, technik ochrony środowiska, technik chemik, zawody związane z technologią żywności, technologie szkła itd.

Nauczyciel geografii w ramach lekcji porusza zagadnienia związane z tematyką zawodów związanych z jego przedmiotem np.: klimatolog, meteorolog, technik ochrony środowiska, logistyk, spedytor, technik hotelarstwa, organizator usług ruchu turystycznego, pilot wycieczek itd.

Nauczyciele wychowania fizycznego omawiając trening zdrowotny, pomagają opracować rozkład dnia ucznia, uwzględniając proporcje między pracą a wypoczynkiem, wysiłkiem umysłowym i fizycznym.

Nauczyciel wychowania do życia w rodzinie prowadzi lekcje na temat ról społecznych i modeli życia. Zapoznaje ze sposobem pracy instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. Kształtuje u uczniów poczucie odpowiedzialności za własny rozwój.

Nauczyciel muzyki zapoznaje uczniów z zawodami związanymi z muzyką, przekazuje wiedzę o tworzeniu instrumentów, uczy gry na instrumentach.

Nauczyciel plastyki zapoznaje z zawodami z dziedziny kultury. Uczy korzystania z przekazów medialnych oraz wykorzystywania ich wytworów.

Nauczyciel techniki opisuje funkcje urządzeń technicznych, omawia kolejność działań technologicznych, organizację miejsca pracy i szacowanie czasu jej trwania. Uczy posługiwania się narzędziami do obróbki ręcznej.

VIII. Podmioty, z którymi szkoła współpracuje przy realizacji działań

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kętach
- Młodzieżowe Centra Kariery
- Urząd Pracy
- Inne instytucje lokalne i zakłady pracy
- Przedstawiciele różnych zawodów

IX. Terminy realizacji

Zadania programu realizowane są przez cały rok szkolny.

Załącznik nr 1

do Programu Wewnątrzszkolnego Systemu
Doradztwa Zawodowego w Zespole Szkolno –
Przedszkolnym nr 3 w Kętach

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego
za okres roku szkolnego 2019/2020

Nauczyciel.....

Przedmiot.....

Lp.	Data realizacji	Klasa	Tematyka lekcji	Forma realizacji (pogadanka, zabawa, odgrywanie ról, spotkanie z ciekawymi ludźmi, praca plastyczna itp.)

.....

(podpis nauczyciela)

